

POSTANOWIENIE

28 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 28 marca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa R.S.

przeciwko S.K. i D.K.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej R.S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 13 czerwca 2023 r., I AGa 340/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od R.S. na rzecz S.K. i D.K. kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

[J.T.]

UZASADNIENIE

Powód R.S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi, którym uwzględniono apelację pozwanych S.K. i D.K. oraz oddalono apelację skarżącego od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie o zapłatę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Ujął je w formę pięciu pytań.

Pierwsze dotyczyło dopuszczalności uznania czynności podejmowanych w postępowaniu administracyjnym, zmierzających do uzyskania decyzji, której wydanie stanowiło warunek zawieszający zawarty w umowie przedwstępnej, za czynności podjęte bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Powód doprecyzował przy tym, że wspomnianych czynności dokonywano już po upływie terminu do zawarcia umowy przyrzeczonej. Nie był on przy tym stroną wspomnianych postępowań administracyjnych, lecz współdziałał razem z pozwanymi, którzy stronami byli.

Drugie zagadnienie dotyczyło tego, czy terminem, o którym mowa w art. 389 § 2 zd. 1 k.c. musi być konkretna data dzienna, czy może to być także inne zdarzenie przyszłe i pewne. Wiązało się ono z trzecim pytaniem, które dotyczyło tego, czy terminem takim może być wydanie decyzji administracyjnej „mającej charakter decyzji związanej”.

Czwarte zagadnienie dotyczyło kwestii tzw. formy przypadkowej, to jest tego, czy zawarcie umowy w formie szczególnej – bez związku z *pactum de forma* i w sytuacji, w której ustawa nie stawia czynnościom danego rodzaju wymagań co do formy – powoduje, że modyfikacja takiej umowy również wymaga zachowania wspomnianej formy szczególnej.

Ostatnie z pytań powoda odnosiło się do tego, czy w przypadku niewskazania w umowie przedwstępnej terminu do zawarcia umowy przyrzeczonej roczny (art. 390 § 3 k.c.) termin przedawnienia roszczeń z takiej umowy należy liczyć od końca rocznego okresu na wskazanie terminu do zawarcia umowy przyrzeczonej (art. 389 § 2 zd. 3 k.c.), czy też w takim wypadku zastosowanie znajduje ogólny termin z art. 118 k.c.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych

ocen danego zagadnienia (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (zob. postanowienie SN z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której pytanie zostało zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Przedstawione przez powoda pytania nie spełniają opisanych wyżej wymagań i nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Pierwsze z zagadnień ma charakter oczywisty, a do odmiennych wniosków nie prowadzi przedstawiona przez powoda argumentacja. Wypada przypomnieć, że przedmiotem sporu jest roszczenie pieniężne (zwrot zadatku). Nie stanowi więc istotnego zagadnienia prawnego kwestia tego, czy wspomniane przez powoda działania przed organami administracji zmierzały do realizacji tego roszczenia. Właściwy organ, działając na wniosek pozwanych, a nie powoda, nie orzekał o sporze stron, lecz o zezwoleniu na nabycie nieruchomości. Niewątpliwie istniał

faktyczny związek między tym działaniem a umową przedwstępną stron (do czasu upływu terminu, w którym zawarta miała zostać umowa przyrzeczona), jednak nie budzi wątpliwości, a w konsekwencji nie wymaga rozstrzygnięcia jako istotne zagadnienie prawne, ocena zasadności koncepcji, że opisane zachowanie powoduje – na mocy art. 123 § 1 pkt 1 k.c. – przerwanie biegu przedawnienia roszczenia pieniężnego.

Zagadnienia drugie i trzecie również są oczywiste, a przy tym nie występują w niniejszej sprawie. Jasne jest, że terminem nie musi być data dzienna. Może być to każde zdarzenie przyszłe i pewne, np. śmierć człowieka. W badanym przypadku strony ustaliły jednak, że umowa przyrzeczona zostanie zawarta najpóźniej do konkretnej daty dziennej – 17 września 2017 r. Wobec takiego sformułowania umowy przedwstępnej to od tej daty powinien być liczony roczny termin przedawnienia roszczeń z umowy przedwstępnej. Kwalifikacja postanowienia dotyczącego wydania decyzji administracyjnej jako zdarzenia przyszłego i pewnego nie jest zatem istotna dla sprawy.

Czwarte z pytań powoda także nie występuje w sprawie, gdyż w sprawie nie ustalono, by doszło do próby zmiany umowy przedwstępnej. Kwestia ta opisana została przez Sąd Apelacyjny na s. 33-34 uzasadnienia jego orzeczenia. Zagadnienie formy właściwej do zawarcia umowy pojawia się jedynie wtedy, gdy ustalone zostanie, że strony wyraziły zgodnie wolę wywołania skutku prawnego w postaci zmiany treści umowy – dopiero wówczas powstaje potrzeba zbadania, czy uczyniły zadość wymaganiom co do formy złożonych oświadczeń woli. Tymczasem w sprawie nie zostało ustalone, by doszło do takiego wyrażenia woli, wobec czego problem tzw. formy przypadkowej, chociaż doniosły teoretycznie, nie mógł zostać uznany za występujący w sprawie, a w konsekwencji: uzasadniający przyjęcie skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania.

Piąte zagadnienie również nie występuje w sprawie. Jak wspomniano już wyżej, strony ustaliły termin, o którym mowa w art. 389 § 2 zd. 1 k.c., na 17 września 2017 r. Dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi nie ma zatem znaczenia kwestia tego, jak roszczenia z umowy przedwstępnej przedawniają się w razie nieustalenia takiego terminu. Ubocznie wypada dodać, że również w takim

wypadku oczywiste jest, że stosuje się roczny termin z art. 390 § 3 zd. 1 k.c., a nie: art. 118 k.c.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[a.ł.]